

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovensko uradovanje pri sodnijah celjske okrožne sodnije.

Ker se v današnjem času bje, rekel bi, krvavi boj za slovensko uradovanje pri sodnijah in nam naši nasprotniki tako oponašajo, da se poganjamo za nemogočo stvar, ker nímamo zadosti slovenskega jezika zmožnih uradnikov, navedem tukaj ukaz bivšega predsednika graške nadsodnije barona Lattermana od dné 16. februarja 1869, ki se tako-le glasi:

„Br. 1312 praes.

Visoko c. kr. ministerstvo pravosodja je iz izkaznic zaradi znanja in rabe slovenskega jezika pri sodnijah razvidelo, da v okrožji okrožne sodnije celjske, kjer prebivajo večina Slovenci, ne najmanjši del sodniških in posebno tudi sodniških pisarnih uradnikov slovenskega jezika nij zmožen, da celo nekateri uradniki še slovenski govoriti ne znajo, tem menj pa pisati.

Visoko ministerstvo pravosodja tedaj vleva, da se ima v vseh razpisih za sodniške službe, tako tudi pri podelitvi notarskih služeb v okrožji omenjene okrožne sodnije znanje slovenskega jezika kot posebna važna potrebnost terjati, da imajo v kvalificijskih tabelah predstojniki prositelja jezikoznanost posebno potrjevati in da se ima v nasvetih za podeljenje služeb tudi vsakikrat na znanje slovenskega jezika prositeljev potrebni ozir jemati. To dajem vsled ukaza od 10. februarja 1869 št. 832 predsedništvu okrožne sodnije celjske, kakor tudi vsem okrajnim sodnijam te okrožne sodnije s tem na znanje, da naj si vsi tisti predstojniki, kakor tudi vsi tisti nižji konceptni in pisarniški uradniki v okrožji celjske okrožne sodnije, ki slovenščine še čisto nič ali pa še premalo znajo, to znanje z največjo marljivostjo pridobijo, ker bi si drugače nasledke te neubogljivosti imeli sami sebi pripisati.

Ob enem pa nalagam vsem tistim uradnikom te okrožne sodnije, kateri so slovenskega jezika popolnem zmožni, dolžnost, zastran rabe slovenskega jezika izišle naredbe ministerstva pravosodja od 15. sušca 1862 št. 865, od 27. januarja 1866 št. 137 in od 20. oktobra 1866 št. 1861 pri občevanju s strankami, katere so le slovenskega jezika zmožne, potem pri vseh v teh naredbah omenjenih uradnih poslih, sodniških zapisnikih in odlokih na tanko spolnovati, da se za prihodnje takim pritožbam kolikor mogoče v okom pride.“

Tako je pisal blagi mož baron Lattermann, katerega imamo mi Slovenci pogrešati uzrokov. Ko bi bil ostal Lattermann predsednik graške nadsodnije, bi bile pri nas vse drugačne razmere, kakor so zdaj žalibog pod Waserjem. Ne nastavljali bi se še zdaj

pri nas sodniški uradniki, ki znajo komaj toliko slovenščine, da bi si znali za silo kruha prositi; ne nabajali bi se pa mej nami tudi ne taki mlačneži, kateri zaslužijo ime „mevže“, kateri, akoravno slovenščine morebiti zadosti zmožni, si ne upajo z njo na beli dan, ker se bojé „Waser-Heinricherja“. Zgoraj omenjena naredba se nij nikdar preklicala, obstoji torej še denes, in noben uradnik v obsegu okrožne sodnije celjske bi se zdaj ne smel izgovarjati s tem, da nij zmožen slovenskega jezika. Kdor nij jezika zmožen, naj pa gre; nij se nam bati, da bi ne našli mej soboj zadosti sposobnih uradnikov, ki bi nam znali v slovenščini uradovati. Ničesa drugega nam ne manjka, kot „sprachverordnungen“, potem bomo videli, koliko je v slovenščini zmožnih sodniških uradnikov. Naši državni poslanci naj se potegnejo kolikor mogoče, da to skoraj dosežemo; hvaležni jim bomo za to in tudi visokej vladi na veke. Bog daj!

Ω.

Istran o „Italiji irredenti“.

„Najdražja stvar v deželi je nevednost,“ pravi znani nacionalni ekonom, mi pa: gorjé državi, kjer njeni uplivni državniki in postavodajci ne poznajo njenih razmer! Te misli vrinile so se nam, ko smo čitali poročilo seje budgetnega odseka, v katerej je vrli boritelj za pravice slovenskega naroda, g. dr. Vošnjak, pogumno odkril svetu državi nevarne prizadeve, želje in delovanje „Italije irredente“ na Primorskem, za katere pak vlada ne vé, ali pa vedeti neče ter smo morali z velikim začudenjem slišati, ka je poljski poslanec g. Hausner proti g. dr. Vošnjaku polemiziral in je, braneč italijansko prebivalstvo na Primorskem, besede na laž deval, katerih pa ta še neki izrekel nij in tudi izreči nij mogel, to je, ka je vse italijansko prebivalstvo na Primorskem revolucionarno.

Namen tega članka je potrditi, ka je trditev g. dr. Vošnjaka o „Italiji irredenti“ istinita in da posledice njenega delovanja ne izostanejo; vprašamo se tedaj, kaj je hotel g. Hausner reči, kaj je negiral?

To je vendar jasno in vsakemu prostemu zdravemu razumu umevno, ka se kaj tacega trditi ne more dotlej, dokler se nij v resnici vse italijansko prebivalstvo v Primorji javno udeležilo revolucionarnih in veleizdajnih dejanj „Italije irredente“ zoper Avstrijo ter jih javno gmotno ali duševno podpiralo. To se do sedaj še nij dogodilo, tako daleč stvar še nij dospela. Mimogredé pa bodi tu rečeno, ka za ta slučaj stoji na braniku čvrsta slovenska straža, ta bo soglasno in navdušeno z vrlim Nabergojem vedno izrekla svoj gromoviti „ne!“ in s trdo pestjo branila svojo zemljo in Av-

striji Adrijsko morje. — Ne dvomimo, da jo bodo v tem slučaju podpirali odločilni faktorji v Avstriji iz lastnega interesa in skušali popraviti — da bi le prepozno ne bilo — to, kar so avstrijski državniki, posebno nemški, zakrivali in škodili s tem, ka so trdéli, da državi ne preti od juga nevarnost in da so sem ter tja pojavljajoči se politični dogodki v Primorji le neškodljive in nedolžne igrače pojdinih mladih sanjarjev, pustili rasti in razcvetati se pogubonosno klico, to je brepenenje italijanskega prebivalstva po zjedinenji z Italijo.

Morda je pa g. Hausner hotel reči in trditi, ka italijansko prebivalstvo v Primorji ne sočuvstvuje z „Italijo irredento“, ne odobrava na tihem prizadevanj tega društva in njegovega delovanja po Primorskem in ne brepeni po združenji z Italijo — to je logično edino možen smisel njegovega govora — tedaj mu pa moramo iz jasnega prepričanja, pridobljenega po resnem večletnem opazovanji delovanja, mišljenja in življenja tega prebivalstva, odločno reči, ka se v tej stvari živo moti in obžalujemo, da o tako važnej zadevi javno svojo nevednost na škodo države prodaja.

Od kod pozná on politično mišljenje in čuvstva italijanskega prebivalstva v Primorji? Je li trajno bival na Primorskem in opazoval to prebivalstvo? Dvomimo. Najbrž je zajemal to svoje znanje iz spisov kakega nemškega turista, katerega blaga je v vseh deželah veliko; kako pazno, nezaupno in z malo vero pa je treba čitati take spise, se je g. Hausner lahko do dobrega prepričal pri takih spisih o svojih severnih sosedih. Bolj verjetno je, ka je svojo vednost o avstrijskih primorskih zadevah nabiral po avstrijskih nemških časopisih ter svojo prej omenjeno trditev opiral le na poročilo teh listov. Čudno se nam to zdi. Ali on, ki je nedavno v svojej knjigi „Deutschthum und deutsches Reich“ z nenavadno bistroumnostjo risal sedanje duševno delovanje Nemcev ter je ne pohvalno primerjal z delovanjem prejšnjih dob, ne pozna avstrijskega nemškega časopistva, ali ne vé, ka to nij v resnici svobodomiselno, ka ne ljubi resnice zavoljo nje same, in jo brani in zagovarja edino le tedaj, kadar je ugodna Nemcem in njih istinitim ali dozdevnim interesom, ali pa če je tem vsaj indiferentna, jo pa zametuje in z besnostjo pobija povsod tam, kjer misli, da bi lahko bila na korist Slovencu? Ali on še nij preverjen, ka avstrijsko-nemško časopistvo in sploh politični Nemec podpira samega hudiča, če le vé, da bi to škodovalo Slovencu? Žal! mi to vse vemo iz prepričanja. Ono taji, ali vsaj neče priznati, ka so na Primorskem razmere res take, kakor jih je popisal g. dr. Vošnjak, in ka je sedanje vladno postopanje tam res državi nevarno in škodljivo, ker pod-

pira in pospešuje vedé ali nevedé nenaravne razmere, iz katerih se morajo ob svojem času za državo izcimiti neugodne posledice, le zato, ker dobro vé, ka bi vlada opozorjena od vseh strani, po prijatelji in političnem protivniku na ondote nezdruve razmere, slednjič hoté ali nehoté vendar morala kreniti na drugo pot ter ne podpirati enega elementa na škodo drugega, ampak negovati vse življe enakomerno, po zakonih, ki jih pravi interes države zahteva. To bi pa se ve da, nedvomno stanje slovenskega naroda na Primorskem naročnostno, duševno in gmotno zboljšalo. Tedaj pa le tega nikar! To je geslo Nemcev, da si imajo državo in edino njen interes vedno in povsod na jeziku.

Nerazumno nam je tedaj, ako se vladna pozornost odvraca od tako eminentno važnih državnih zadev po državnih poslancih samih, osupnilo nas je pak, ka je mej temi tudi slovenski poslanec. Ne moremo tega soditi drugače, nego da izvira iz nevednosti, tedaj se pa ne moremo obraniti uže prej izrečene misli, da gorje državi, če njeni uplivni državniki in postavodajalci ne poznajo njenih razmer. Ko bi bil g. Hausner bival na Primorskem po več mesecev in let in ob raznih dobah po vseh večjih mestih, kakor je to storil pisatelj teh vrst, ki je sam rojen Istran, namreč v Gorici, Trstu, Pazinu, Bolzetu, Kopru in Reki, ter opazoval in študiral življenje, mnenje in delovanje malo da ne vseh krogov italijanskega prebivalstva, prepričal bi se res, ka to prebivalstvo splošno ne počenja ni tu ni tam revolucionarnih in veleizdajnih dejanj zoper Avstrijo — to se dogaja sploh pri vseh narodih le v skrajnej sili — ampak da je to tam posel le pojedincev, katere je ideja in navdušenost za združenje z Italijo napojila tako, da puščajo vse obzire na stran, ter ne stršeč se pred posledicami, ki iz tega izvirajo, hladnokrvno vse počenjajo, kar mislijo, da njihovej ideji hasni in jo pospešuje. Takih primerov pak je za vsakega, ki ima le nekoliko spomina od leta 1859 sem, da ne govorimo o prejšnjih dobah, žal, da več nego preveč, brez števila na Primorskem. Taki pojavi okužijo pa vse ostalo prebivalstvo in so gotovo merilo in nevarajoč dokaz, ka so v Primorji mej italijanskim prebivalstvom res tla, na katerih bi Avstriji lahko s časom vzrastla pogubonosna nepravilika, če jej vlada ob pravem času ne stopi na pot, ne z brezobzirnim tlačanjem in uničevanjem svobode, — ne, mi Slovenci tega od nje zoper nikogar na pomoč ne kličemo, mi smo uže po naravi kot Sloveni odkritosrčni ljubitelji svobode, žalosten dokaz temu naša politična razcepkanost, koliko več pa po bridkih izkušnjah in jo vsakemu narodu iz srca privoščimo — ampak z razumnim naravnim vladanjem, kakeršno pravi interesi Avstrije terjajo.

Prepričal bi se bil g. Hausner dalje nedvomno, ka so na Primorskem mej italijanskim prebivalstvom res tla polna isker, iz katerih bi lahko za Avstrijo nastal požar, kajti javna je tam tajna in seznanil bi se z njo tudi on, ka ogromna večina zavednih in inteligentnih tega prebivalstva — ta pa navadno pri vseh narodih v političnih rečeh odločuje — je visoko navdušena za idejo zjedinjenja z Italijo in živo hrepeni po njem. To je resnica in nikdo je ne bo mogel tajiti in prikrivati, komur je znana. Da je tako, je umevno samo ob sebi in naravno; sila narodnostne ideje in narodskega združenja je dandenes tako velika, ka

jej skoro da vsi narodje veliko žrtvujejo, sedanja doba je njena doba.

Neumljivo in neodpušljivo pa je, da merodajni državniki te razmere tajé in ne storé tega, kar vidno zahtevajo interesi države in da vlada svojega postopanja ne uravna tako, da bi se nevarnost in škoda, ki iz takih razmer preti državi, ob pravem času odvrnila.

Govori se po dunajskem časopistvu in zopet preklicuje, ka hočejo državni poslanci italijanskega prebivalstva na Primorskem stvar glede „Italije irredente“, katero je g. dr. Vošnjak v budgetnem odseku omenil, pred državnim zboru spraviti in ovreči.

To nij nič nenavadnega in se pri takih prilikah stereotipno dogaja; občinstvo in merodajni krogi želé in pričakujejo navadno to, zato, da se svet malo umiri in nekoliko puhlih lojalnih fraz, katerim pa sami oni ne verujejo, ki jih željno pričakujejo, spravi predmet iz oficijalnega dnevnega reda, ali resnica ostane vendar le resnica in sili zopet in zopet na dan.

Brez bojazni pa lahko trdimo glede na to poročilo, ka bi italijansko prebivalstvo v Primorji, ko bi bilo poklicano do glasovanja, do plebiscita, in bi mu bilo na voljo dano izreči, kaj želi, svoje poslance z ogromno večino na laž postavilo, kakor hitro bi ti v državnem zboru o političnih njegovih željah in težnjah drugače sodili in kaj družega trdili, nego mi v tem članku priobčujemo.

Stvar je res za tega in tega neugodna, ali mi Slovenci smo najzadnji za to poklicani, da bi jo tajili in zamočali sami sebi na škodo; g. dr. Vošnjak pa naj bode uverjen, da nam je iz srca govoril in da mu bomo primorski Slovenci za njegovo hrabro zagovarjanje slovenskih pravic in s tem vitalnih državnih interesov ohranili trajno iskreno hvaležnost.

Jože Stanič.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. februarja.

Papež Leo XIII. je odgovoril s posebnim pismom dalmatinskim škofom, ki so mu bili čestitali na izdani enciklike o Cirilu in Metodu. On pravi, da ga je list, ki so mu ga dalmatinski škofje poslali, posebno razveselil, ker iz njega vidi, da so ne le z zadovoljstvom sprejeli njegov „dokaz blagonaklonjenosti papeževe nasproti Slovanstvu“, nego tudi, da še pomnijo, kako je od nekdanj delala papeška stolica za njih narod. Na konci izraža papež upanje, da se bodo tudi drugi Slovani h katoliški cerkvi povrnili.

Nemci so 15. t. m. praznovali stoletnico **Lessingove** smrti. Na Dunaji so nemški študentje, profesorji in poslanci tudi to priliko porabili, da so na Slovane psovali in pa svojo veleizdajno zvezo z Nemčijo naglaševali. Tudi Schönerer je pri tej priliki napil „radikalno-nemško-narodnim“ Nemcem, t. j. prusakom.

V **davkovskem odseku** se je sredo obravnavala predloga zakona ministra Dunajevskega glede zemljiškega davka. Nemško liberalni poslanci so to predlogo ostro napadali, ker jej finančni minister nij dodal nobenega motivnega poročila. Desnica je zagovarjala predlogo. Koncem se je volil za poročevalca dr. Meznik ter se sprejel predlog grofa Dzieduszyckega, naj vlada izroči odsekovi članom izkaze, kolikor jih ima glede zemljiškega novo odmerjenega davka.

Grško-turško vprašanje je pričelo tudi uže **Magjare** vznemirjati. V seji peštanskega sabora 16. t. m. je stavil poslanec Helfy do ogerske vlade sledečo interpelacijo:

Ali hoče vlada zboru kaj razjasniti dozdani tek grško-turškega vprašanja in kako da v tej stvari postopa avstrijsko vnanje ministerstvo; ali dela vnanje ministerstvo na to, da se zabrani vojska mej Turško in Grško in ako bi to ne bilo mogoče, ali dela na to, da ostane Avstrija popolnem nevtralna in tako tudi vse druge vlasti:

Vnanje države.

„P. C.“ poroča, da angleška vlada malo upa na mirno rešenje **grško-turškega** vprašanja; kajti Grška neče na noben način pustiti Janine ter je grška vlada angleškemu poslaniku v Atenah baje izjavila, da je organizacija grške armade gotova in da bode v enem meseci pripravljena za odmarširanje. Ako bi dotle Turčija ne dala Grškej tega, kar jej je priznal berlinski kongres, potem si bode Grecija z orožjem prilastila ono ozemlje. Svoje luke da je Grška zavarovala s torpedi. Isto tako vojevita poročila prihajajo iz Carigrada nasproti onim glasom, ki so se včeraj javljali o Turčiji in Greciji.

Na **Pruskem** se pripravlja ministerska kriza. Knez Bismark dela na davkoskej reformi ter je uže zbornici poslancev predložil načrt o trajnem odpustu davkov. Budgetni odsek gospodske pruske zbornice pa predlaga zbornici, naj se ta predlog Bismarkov odbije. V seji 16. t. m. gospodske zbornice se je Bismark nad tem jezil ter dejal, da je njegova naloga končana, če ga še ta zbornica zapusti, od katere je najmenj pričakoval protivljenja. Uže pet let da se mu neprenehom mečejo polena pod noge in v vseh zborih da se mu samo oponira. Tega zdaj ne more več strpeti. „Če bi me gospodska zbornica v tej stvari ne podpirala, potem mi prekriža celo davkovsko reformo, potlej jaz odstopim in tisti, ki mi denes odbijajo trajni odpust davkov, tisti naj potlej nadaljujejo ter završe davkovsko reformo“. Kljub tej ostrej izjavi bode baje Bismarkova predloga odbita.

Dopisi.

Iz Cirknice 15. febr. [Izv. dop.] (O šolstvu in o ljudskem številjenji.) Naš občinski zbor je v svojej zadnji seji na predlog občinskega svetovalca gosp. Šerko-ta enoglasno sklenil, da naj se na našej četverorazrednej šoli učenje nemškega jezika popolnem opusti in da naj občinsko svetovalstvo z vsemi sredstvi dela na to, da se ta sklep končno tudi izvrši.

Gosp. Šerko je pri utemeljevanji svojega predloga na drobno našteval vse one napake, katere izvirajo po učenji nemškega jezika na ljudskih šolah in katere tudi ovirajo, da učeča se mladina ne pridobi na ljudskih šolah za kasneje življenje potrebne vednosti. Opozoril je on občinski zbor na to, da se mladina na ljudske šoli, katera je v prvi vrsti le bolj za kmetjsko ljudstvo — ne izobražuje popolnem v takih predmetih, katere se v resnici potrebujejo potem v praktičnem življenji; marveč da se ravno s posilnim učenjem tujega nemškega jezika trati toliko ur na teden, da mladina v učenji drugih predmetov zaostaja in da učenje in razlaganje gospodarskih, kmetijskih in gozdarskih vednostij celo na vrsto priti ne more.

Kazal je na uspeh prejšnjih ljudskih šol, kjer se je z vso silo in s toliko gorečnostjo našo mladino germanizirati hotelo in prizadevalo doseči namen — popolnem udomačiti nemški jezik na slovenskih tleh. Brez ovinkov je povedal, da imamo še sedaj mej soboj nekatere onih iz stare šole, ki v svojih dopisih lomijo tako nemščino, katera jih pred svetom le smeši — in je sploh po Slovenskem zasmehno znana kot mast nemške kulture.

Ker pa niso ljudske šole edino le za učenje jezikov in ker niso one nikake pripravnice za višje šole, je gosp. Šerko nadalje ome-

nil, da bi ne bilo nikakor pravično terjati, da bi se za komaj 5 procentov onih otrok, kateri nameravajo po dokončani ljudski šoli stopiti v višje šole — učil le tem na ljubo tuji jezik — ostalih 95 učencev bi pa moralo zanemarjati potem učenje drugih njim potrebnih vednostij. —

Tudi iz pedagoških ozirov je utemeljeval svoj predlog s tem, ker je le na podlagi svojega materinega jezika, ali na podlagi kakega drugega že znanega jezika, mogoče učiti se tuji jezik in trdil, da je vendarle neprizanesljiva didaktična napaka ta, da se v I. razredu v katerem učenec še ne ume slovnice svojega lastnega jezika, uče tuji nemški jezik.

Končno je pa tudi izrekel, da tako uravnane ljudske šole, kjer se našim otrokom po sili v glavo ubija nemški jezik, katerega kmetško ljudstvo za svoje potrebe nič ne rabi, nam dajo le polovičarsko izgojo naših otrok v dveh jezicih in da moramo — oziraje se na § 19, temeljne postavbe naše države odločno terjati ona sredstva, po katerih je mogoče našim otrokom dospeti do popolnem pravičnega znanja lastnega svojega jezika in tudi odločno protestirati proti posilnej upeljavi tujega nemškega jezika v naše šole.

Ko radostno pozdravljamo ta vsestransko opravičeni predlog g. Šerkota, dostavljamo le še, da imamo, kolikor poznamo odločno postopanje našega občinskega svetovalestva — dovelj upanja — da se bode v tej zadevi vse mogoče storilo — da pridemo vendarle enkrat do svojih pravic. Saj se tudi v dosegu svojih pravic ni potreba ustrašiti pota do upravnega sodišča. Pot do tja bodo gotovo radi gladili naši državni poslanci. Torej na izvršitev!

Rezultat ljudskega popisa v naši županiji naj vam tudi naznamim. Trg Cirknica ima 1495 prebivalcev in cela cirkniška županija šteje 5455 ljudi, kateri stanujejo v 821 hišah.

Kaj ne, da je to lepo število, in bi lahko sama naša županija brez okolice preskrbovala kako sodnijo — a tako, ker sodnije ni tu, mora res ta bori svet potovati po svojih uradnih poslih v daljni Logatec. K.

Od Ormoža 15. februarja. [Izv. dop.] (Okrajni zastop.) Po mnogih ovirah je zdaj začel novi narodni okrajni zastop svoje delovanje; volitve za novi zastop so se uže meseca oktobra leta 1879 pričele in stvar se je tako zavlekla, da je novovoljeni zastop še le 31. januarja t. l. imel svojo prvo zborovanje. — S tem zavlečenjem je profitiral poprejšni načelnik to, da je eno leto več absolutistično pri okrajnem zastopu gospodaril in slednjič, akopram je zadosti časa imel, da bi račune in druge zadeve uredil, je oddal gospodarstvo novemu nastopu tako navozlano in slabo, da še tako nobeden načelnik ne, razen Seidna. — In ta slab red še ima to žalostno senco, da je sedanje finacijsko stanje okr. zastopa podobno kridatarju, ki sam ne ve za vse svoje dolgov, ker deficit od lanskega leta znaša blizu 4000 gld. in to večinoma dolgov, katere poprejšnji načelnik novemu odboru niti naznanil nij, mogoče nevedoč za nje in sedaj še sploh pridejo nove terjatve na dan. — Pri tem položaji si marsikateri davkoplačevalec misli, kak se dobri časi v slabe spremenijo, ker pred nekaterimi leti je bilo v okrajnej blagajnici nad 10.000 gld. gotovine, zdaj pa nič gotovine pač pa do 4.000 gld. dolga. — Da bo pri teh okolščinah novemu odboru težko gospodariti, je razumljivo, ker se pri sedajnih slabih razmerah kmetstva ne

more misliti na povišanje okrajnih doklad, a upanje je, da bo novi okrajni odbor pri umnem ravnanju in varčnem gospodarstvu izvel voz iz blata ter vsako leto njegovega delovanja ugodnejše in bolj urejene račune polagal, kakor njegovi predniki.

Čudno pa je to, da poprejšnji odborniki vso krivdo zvrčajo na načelnika samega, akopram so njegovim „nezmotljivim“ nakanom zmirom prikimovali, dobro vedoč za solidarnost odgovornosti; le jeden je imel pogum, da se nij dal od upliva poprejšnjega načelnika voditi.

Pri ravno začetem delovanju novega okr. zastopa je pa želeti, da vsi udje brez strankarskega razločka složno delajo za blagor okraja, ter da z vsemi močmi pomagajo vse dobro storiti, a vse slabo uničiti in upati je, da ta želja ne bo glas upijočega v pušavi, kar se je uže pri zadnjem zborovanju pokazalo, od katerega evo nekoliko povem.

1. Za zapisnikarja se je enoglasno izvolil g. Robič in se je na njegovo vprašanje po predlogu g. Kmetiča sklenilo, da se od sedaj imajo zapisniki zborovanj tudi v slovenščini pisati.

2. Pomoč za stavbo poslopja za okrožno sodnijo v Mariboru iz svote prodanega kresijskega poslopja v Mariboru se zaradi slabih finacijskih razmer jednoglasno odreče. —

3. Muto v Samušanih se je sklenilo opustiti, ker to nij bila muta ampak bolj muka za voznike in tudi nij nesla dobička. —

4. Za okrajne odbornike se je potrdila instrukcija, po kateri se bode vsak odbornik znal ravnati, kaj da ima za pravico in katere dolžnosti in se bo ta instrukcija na predlog dr. Geršaka tudi v slovenščini razdelila mej ude okrajnega zastopa. — Take instrukcije, katere postava zahteva, poprejšnji odbor nij imel, ker je Kada bil sam celi odbor, kateri nij imel nobenih pravic, pač pa naložene dolžnosti, prikimavati Kadovim nakanom.

5. Postavil se je zdravnik za siromake Ormoškega okraja v osobi g. dr. Žižeka, ter se mu je odmerila letna plača 200 gld. — V tej zadevi bi uže stari odbor nekaj mogel ukrenoti, ker je ta od deželnega odbora došli ukaz uže datiran od 1. junija 1877, toda g. Kadi se za take „malenkosti“ prav nič nij mudilo. — Mej obravnavo tega predmeta se je pa vršil „intermeco“ da jednacega nij kjer koli dandenes v parlamentarizmu najti, pač pa se spominja na nekdanje poljske sabore.

6. Preliminare za l. 1881 se je odobril po predlogu odbora. — G. Kada bi moral uže v decembru p. l. preliminarne sestaviti za l. 1881 toda to delo je naložil novemu odboru, da je zakasnjeno prišlo na vrsto. Sicer pa je g. Kada več vlog nerešenih ležati pustil in to vse mora sedaj novi odbor izdelovati, akopram je on si za celo leto službo vračunal. Räumt sich das?

7. Sklenilo se je opustiti izbo za okrajno pisarnico na rotovži zaradi štedljivosti, ter je g. Kmetič vzel dotične akte okr. zastopa v svoje stanovanje, kjer tudi okrajni odbor zboruje in to vse proti čisto majhenej odškodnini.

8. Za pregledovalce poprejšnjih okrajnih računov so bili jednoglasno izvoljeni notar dr. Geršak, župnik Šporn in trgovec Robič. — Želimo jim dober „apetit“!

9. Na ukaz deželnega zbora se je sklenilo, da okrajni odbor imenuje zvedence za reklamacije gruntne davka. (To je tisti novi davek, kojega je g. Kada kot okrajni cenitelj pomagal kovati.)

Drugi predmeti so bili večinoma le ter-

jatve posameznikov do poprejšnjega okr. zastopa; bila jih je nepotrpežljiva vrsta, ki zadostno karakterizira red in gospodarstvo poprejšnjega načelnika.

Slednjič se je na predlog dr. Geršaka sklenilo, da se ima pri napravi cestnih kazalnih tabel tudi na slovenščino ozir jemati, in je poprej Robič izrekel svoje obžalovanje, da se je do sedaj tako javno slovenščina popolnoma ignorirala, ter da poleg nemščine nema domači slovenski jezik prostora in to na slovenske zemlji in za slovenski denar.

Končaje svoje poročilo, pa ne morem opustiti, omeniti, da g. Kada kot načelnik in g. Kosol kot njegov namestnik poprejšnjega odbora nijsta novi okrajni zastop za vrednega spoznala, da bi ga pri njegovem zborovanju z navzočnostjo počastila, akopram bi nju pri razvozanju računov dobro potrebovali, ter da bi g. bivši načelnik zvedel kaj in kje da je lepo svoto dolga napravil in to: Zum andenken anno 1880. — Hvalevredno pa so prišli vsi drugi mestni zastopniki Ormoški k zborovanju in želeti je, da to tudi v prihodnje storijo, ter da tako pomagajo pod gaslom: „Viribus unitis“ delovati za blagor našega okraja in tako je prav; saj so zato tudi mandate dobili, ne pa da bi se od zborovanj absentirali in hrbet kazali. — Polje nam je vsem široko, katerega vsi lahko z jednim namenom obdelujemo: Imeti blagor okraja pred očmi, brez strankarstva razsoditi dobro od slabega in potem nam delo ne bode zastoj, ker zdaten uspeh nam je zagotovljen.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 18. februarja. Češka poslanca Randa in Šrom sta imenovana v državno sodišče. Predlog Lienbacherjev in predlog Kronawettrov o reformi volilnega reda sta bila izročena posebnemu odseku 24 udov.

Domače stvari.

— („Čudni izvedenci naše rav-nopravnosti.“) Pod tem naslovom smo v zadnjem listu članek pisali. Kot potrjilo tamkaj rečenega nam prinašajo denes dunajski listi poročilo, da je kranjski deželni predsednik Winkler bil sklical kot take „izvedence“ o vprašanji uvedanja slovenščine kot učnega jezika v ljubljansko učiteljsko v enketi za posvetovanje: inspektorja Pirkerja (!), direktorja Hrovata (!), prof. Gariboldija (!) in učitelja Vodepa, torej 4 nemškutarje, — pa samo dva narodnjaka: prof. Levca in vodjo Praprotnika. Da taka enketa, v kateri so Pirkerji, Gariboldiji, Hrovati in Vodepi odločujoči, ne bode slovenskega učenja sklenila, to se samo ob sebi umeje! Več o tem pisati nam brani „tiskovna svoboda.“

— (Vesteneck) razglašča po novinah, da je disciplinarna preiskava proti njemu izkazala, da on nij bil zraven, ko so se komisarju Del Cottu okna pobijala, niti ne kateri drugi c. kr. uradnik. Torej so drugi celi greh na se vzeli in Vestenecka oteli. Maček zmirom na noge pade, to je stara stvar.

— (Vabila na „Sokolovo“ maške-rado na pustni vtorek) razpošiljajo se; tisti, ki bi jih ne bili še dobili, naj jih reklamujejo pri „Sokolovem“ starosti g. Ravniharji, kajti, kdor bi se ne mogel z vabilom izkazati, ne dobi vstopa. Čujemo, da se hoče možki zbor čitalnice in corpore udeležiti maškerade.

— (Doktor bogoslovja) je postal Slovenec g. Leopold Molj, duhovni oskrbnik v posilnej delavnici v Gradci, rojen v Razdrtem na Kranjskem. Promoviran je bil na Graške univerzi dne 12. t. m.

— (Prostovoljna požarna bramba v Kranji) priredi nedeljo 20. februarja t. l. v čitalničnih prostorih ples s srečkanjem dragocenih in šaljivih dobitkov.

— (Iz Cerknice) se nam piše: Narodna čitalnica priredi dne 20. t. m. veselico v prostorih g. Josipa Milavca s sledečim sporedom: 1. „Jadransko morje“, zbor. 2. „Sarafan“, dvospev v kostumu. 3. „Zvonovi“, zbor. 4. Komični prizor. 5. „Šablenka“, zbor. 6. Tombola. 7. Ples. Začetek ob 1/2 8. uri. Vstopnina za ude 20 kr., za neude 30 kr. od osebe. K tej veselici vabi vse rodoljube odbor.

— (V Nabrežini) priredijo rodoljubi dne 20. februarja veselico s tem sporedom: 1. Pozdrav. 2. Leban: „Slavčev spev“, zbor. 3. Deklamacija: „Junakov grob“. 4. Mašek: „Moj dom“, četverspev. 5. Deklamacija: „Po-bratimija“. 6. „Slepivne burke“. 7. Miklošič: „Slovenska dežela“. 8. Igra: „Oproščeni jetnik“. Početek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina k zabavi 20 kr., k plesu za gospode po 1 gld.

— (V Ormoži) naredi „Sloga“, katoliško slovensko političko društvo, dne 20. febr. v gostilni g. Jakoba Šinka veselico, na korist potresom poškodovanim Zagrebčanom. Vspored. 1. G. Ipavic: „Kdo je mar“, zbor. 2. Poslov. 3. Vašak: „Jaz sem Slovan“, zbor. 4. I. tombola. 5. pl. Zajc: „U boj“, zbor. 6. II. tombola. 7. Nedved: „Mili kraj“, zbor. Ples. Začetek ob 7. uri na večer. Vstopnina za posamezne ude 30 kr., za ude z rodbino 50 kr., za posamezne neude 50 kr., za neude z rodbino 1 gld. Veča vplačila zbog blagega namena se hvaležno sprejemljó.

— (Požigalec.) V Celji je bil 14. t. m. pred porotniki obsojen na deset let uječe Vinko Kurnik, ker je bil iz maščevanja sosedu hišo zažgal.

Javna zahvala.

Družba sv. Mohora blagovolila je tukajšnji šoli 41 knjig raznega obsega podariti. Za ta lepi dar iz-

reka jej podpisano šolsko vodstvo v imenu šolske mladine najtoplejšo zahvalo.

Vodstvo ljudske šole v Šturiji,
dne 15. februarja 1881.

Oton Dietz,
voditelj.

Dunajska borza 18. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73	gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	75	„	65	„
Zlata renta . . .	90	„	15	„
1860 drž. posojilo . . .	131	„	20	„
Akcije narodne banke . . .	814	„	„	„
Kreditne akcije . . .	292	„	80	„
London . . .	118	„	30	„
Srebro . . .	—	„	—	„
Napol. . .	9	„	34 1/2	„
C. kr. cekini . . .	5	„	56	„
Državne marke . . .	57	„	65	„

Išče se

pošten in čvrst neoženjen **pristavnik** (majer), ki je izurjen tudi v gozdarstvu ter vaje pri žagah in kupčiji z lesom in zna dobro vsaj slovenski pisati. — Pismene ponudbe naravnost pod naslovom: **Frane Kotnik v Verdu pri Vrhniki.** (63—5)

Za trgovino in krčmo

zelo pripravi lepi prostori, obstoječi iz dveh sob, jednega kleta, velike veže (v kateri je uže naprava za prodajalnice), — se dajo pod prav ugodnimi pogoji **takoj v najem.** — Hiša ima najlepšo lego, tik velike ceste v **Planini.**

(93—1)

Brata Korén.

Naznanilo.

Izurjen **kovašk pomočnik** dobi takoj službo; oglasi naj se pri **Janez Borštniku, Dolje št. 8, pošta Borovnica.** (91—3)

Izvrstno dobro

ptujsko vino

staro in novo

po 11, 12, 14, 16 gld. hektoliter brez posode
ponuja

RAJMUND SADNIK

v Ptui.

(90—5)

Vsega zdravilstva

Dr. Franc Zupanc

ordinira vsak dan v svojem stanovanju

v Bethovnovih ulicah šte. 4, I. nadstropje,

(zraven Waldherrjevega instituta).

(94—1)

Bolnim na prsih in pljučah!

Wilhelmov snežniški zeliščni alop

od **Frane Wilhelma**, lekarja v Neuenkirchenu (D.-A.).

Uže 25 let zoper bolezni organov za dihanje zoper prehlad v jabelku in dušnikovih vejic, zoper dušljivi kašelj, hripavost in zoper mnogo drugih boleznij v vratu in v prsih od največjega upliva in zdravilstvene moči. Ta sok je posebno omenjati kot preservativ, kadar je **megla ali slabo vreme.** — Ker ima jako prijeten okus, zato je otrokom koristen, potreben pa na pljučah bolnim ljudem; ravno tako tudi pevcem in govornikom, če nimajo čistega glasu ali če so hripavi. — Več spričeval potrjuje zgoraj navedeno. — V steklenicah po gld. 1.25 a. v.

Dobiva se:

V Ljubljani: **Peter Lassnik.**

V Brodu Evgen Schrepel, lekar. V Gradei J. Purgleitner, lekar. Wend. Trnkoczy, lekar. V Kranji Karel Šavnik, lekar. V Mariboru Alojzij Quandest, lekar. V Metliki Fr. Wacha, lekar. V Novem mestu Dom. Rizzoli, lekar. V Zagrebu Sig. Mitibach, lekar.

P. n. obitstvo naj zahteva izrečno zmirom Wilhelmovega snežniškega zeliškega alop, ker pravega samo jaz pridelujem in ker so izdelki, nahajajoči se pod imenom Julij Bittnerjev snežniški zeliški alop slabo ponarejeni, pred katerimi jaz posebno svarim. (19—4)

Dr. Pattisonova
bata zoper protin

takoj ublaži in ozdravi hitro

protin ter revmatizem

vsake vrste: bolečine na obrazu, prsih, vratu, v zobeh, rokah, kolenih, udih, v križi in pljučih.

V zavitek po 70 kr., pol zavitka 40 kr. ima jo Jul. pl. Trnkoczy, lekarna pri Samorogu v Ljubljani.

Tužci.

17. februarja:

Pri **Sionu**: Schwarz, Bettelheim, Schmid z Dunaja. — Vošnjak iz Celja.

— Rasenberg iz Zagreba. — Hausner iz Maribora. — Zindler iz Grada. — Vogel iz Meistrdorf.

Pri **Milici**: Hočevar iz Krškega.

— Hertle iz Trbovelj. — Rihart, Quai iz Trsta.

Zoper jetiko!
Radgostski
univerzalni čaj

in
rožnovski maho-rastlinski celtlički,

priporočajo se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolezni, posebno za sušico, želodčovo slabost, za splošno slabost čutnic in začenjajočo se pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepričanje.

G. J. Seichertu, dipl. lekarnarju v Rožnavi. Ozirajoč se na svojo naročbo pred 10 dnevi, prosim Vas, da mi za priloženo vsoto pošljete še dva zavitka radgostskega univerzalnega čaja in 6 škatljic rožnavskih maho-rastlinskih celtličkov, kajti posebno ti so mi skoraj popolnem ustavili kašelj, čaj mi pa daje slast do jedi, katere preje nisem imel.

Sé spoštovanjem

Henrik Kundt,

c. kr. stotnik računski vodja.

Hainburg n. D., 21. januarja 1878.

Gospodu lekarnarju J. Seichertu v Rožnavi.

Se enkrat Vas prosim, da mi izvolite kmalu poslati s poštnim povzetjem 2 zavitka toliko hvaljenega radgostskega univerzalnega čaja in 2 škatljici rožnavskih celtličkov.

Udani

(521—2) **Karel Moravec**, kralj. gozdar.

Gospodu lekarnarju J. Seichertu v Rožnavi.

Prosim, pošljite mi s poštnim povzetjem 1 zavitek glasovitega radgostskega univerzalnega čaja in 2 škatljici rožnavskih celtličkov.

Udani

Josip Pötel, nadučitelj.

Ljubno (Štajerska), 17. marca 1877.

Čestiti gospod J. Seichert!

Zopet Vas prosim za 3 zavitke univerzalnega čaja in tudi toliko celtličkov. Ljudje me prosijo, da zanje naročujem. Nekdo je bil uže blizu smrti, in dasi je imel dosti zdravnikov, postajala je vendar hujša njegova bolezen, dokler da mu nisem prepustil jednega dela vašega zdravila, ki tudi nanj izvrstno upliva.

Sé šovanjem

Fran Kalhaus, gostilničar.

Podlužany (Česka), 6. aprila 1879.

Od tega po zdravniške razložbi in predpisih pripravljeni čaj, velja za 14dnevno rabo pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gld. av. v. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtličkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebe.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtlički dobivajo se **jedino** le v lekarni J. Seichertu v Rožnovi (na Moravskem), in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, W. König v Mariboru, S. Mittelbach in J. Cejbe v Zagrebu, Barmherzige Brüder in A. Nedved v Gradei, A. Marek in J. Kupferschmied v Celji, O. Russheim v Lipnici, Carl Grabacher v Murau, J. Illing v Rottemanu, W. Thurnwald v Celovei.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih prodajalnicah materialnega blaga.

Doktor Horstova jedino prava voda za oči, prirejena natanko po starem rodbinskem receptu tega svetovno slavnega zdravnika za oči, pripravna je za okrepljenje in vzdržanje vida v vsaki starosti; v kratkem ozdravi ne da bi bolnika motila v njegovem poklicu, frišni ali stari prisad na očeh, pege na rožnici in kašo ter odpravi sitno solzenje.

Izvirna steklenica z navodom za rabo velja 70 kr., za kolek in zavoj 10 kr. več.

Prava se dobi **samo naravnost** iz lekarne v kopelišči Rožnavi.

Rožnovski cvet za žilce, hitro in trajno zdravlja putiko, trganje po udih in vsake vrste slabost v živcih in kitah, Izvirna sklenica 70 kr. av. v., za kolek in zavoj 10 kr. več. Pravi se dobi **samo naravnost** iz lekarne v Rožnavi (Moravska).